

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 29 (9775).

1990 йил 9 февраль • жума •

Баҳоси 3 тийин.

КОРХОНА «КАСБИ»НИ ЎЗГАРТИРДИ

ТОШКЕНТДА шундай завод борлигини яқин-яқинларгача кўнглим билмас эди. У тилга ҳам олинмасди. Чунки мамлакат мудофаа техникаси учун турли-туман маҳсулот ишлаб чиқарарди. Унинг номи «Зенит» эди. Эндиликда эса у қатор бошқа шундай корхоналар қатори ўз «касби»ни ўзгартирмоқда.

«Физика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли бу заводда радио ва электрон сановати ҳамда илмий-тадқиқот институтлари учун технологик асбоб-ускуналар тайёрлаш йўли қўйилмоқда. Бундан ташқари кўплаб хил кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилади. Улар орасида болаларнинг икки қаватли қаражатлари, йигиладиган парталар, русча-ўзбекча ва ўзбекча-русча электрон алифбеси, букиладиган қуритгичлар, электр қўғи-

роқлари, автомобиллар ўғирланганининг олдини олувчи мосламалар ва бошқа анжумлар тайёрланиб, савдо шохобчаларига етказиб берилмоқда. Заводда бу йилдан бошлаб видеомагнитофонлар тайёрлаш назарда тутилган. Бу ишда коллективга жанубий Кореянинг «Голдстар» фирмаси ёрдам беради.

М. МАХМУДОВ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида 1990 йил 7 февраль куни КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида ҳаракат дастури лойиҳасини ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевнинг шу масала юзасидан докладыни муҳокама қилиш давом эттирилди.

Пленумда Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Маҳкамов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироенко, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. М. Масалиев, ВЦСПС секретари Г. С. Бастанов, халқ депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси В. Т. Сайкин, «Туркменгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг пармаловчи мастери А. Б. Шалиев, Конституцион назорат

комитетининг раиси, СССР Фанлар академияси Урал бўлими фалсафа ва ҳуқуқ институтининг директори С. С. Алексеев сўзга чиқдилар.

Пленумда тузилган Таҳрир комиссияси номидан Г. П. Разумовский сўзга чиқди.

Пленум Таҳрир комиссиясининг таклифларини атрофлича кўриб чиққанидан кейин тушган мулоҳазаларни ва бўлиб ўтган муҳокамани эътиборга олиб, КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида ҳаракат дастури лойиҳасини маъқуллади (матбуотда эълон қилинади) ҳамда шу масала юзасидан қарор қабул қилди.

Пленумда Литва Компартияси XX съездининг қарорлари билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилиш давом эттирилди.

Бу масала юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Пленумда Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А.-М. К. Бразаскас, Литва Компартияси (КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи) муваққат Марказий Комитетининг секретари М. М. Бурокавичюс, КПСС Вологда об-ласт комитетининг биринчи секретари В. А. Купцов, Латвия Компартияси Рига шаҳар комитетининг биринчи секретари А. П. Клауцен, Литва Компартияси (КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи) муваққат Марказий Комитетининг секретари В. Н. Швед, Пермь шаҳридаги «Ф. Э. Дзержинский номли машинасозлик заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг сазовчиси Н. М. Ершова, КПСС

Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Госплани раиси Ю. Д. Маслюков, Литва Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ю. -В. Ю. Палецкис, Литва Компартияси (КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи) муваққат Марказий Комитетининг секретари В. -Ю. Ю. Кардамавичюс, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. К. Лигачев сўзга чиқдилар.

Пленум мазкур масала юзасидан қарор қабул қилди, қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида М. С. Горбачев якуновчи нутқ сўзлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 7 февралдаги қарори

КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида ҳаракат дастури лойиҳаси тўғрисида

1. КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида ҳаракат дастури лойиҳаси Пленум қатнашчиларининг муҳокамаси ва мулоҳазалари ҳисобга олиниб, маъқуллансин.
2. КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездида ҳаракат дастури лойиҳаси партия ташкилотларида, коммунистлар ва барча меҳнаткашлар ўртасида муфассал муҳокама этиш учун эълон қилинсин.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 1990 йил 7 февралдаги қарори

Литва Компартияси XX съездининг қарорлари тўғрисида

1. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Литва Компартияси XX съезди қабул қилган қарорларини унинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан ташкилий-сиёсий алоқани узиш, деб ҳисоблайди.

Пленум бундай хатти-ҳаракатларни қоралайди, чунки улар КПССнинг бирлигини бузди ва совет федерациясини янгилаш жараёнида, умуман жамиятга катта зиён етказди.

2. Пленум Литва Компартиясининг (КПСС ҳаракат

дастурига амал қилувчи) муваққат Марказий Комитетини тузган, байналмилалчилик қондаларига содиқ бўлиб қолган, кўп миллатли иттифоқимизнинг барча халқларини жипслаштирувчи КПССни демократиялаш ва янгилаш шарафига революцион ўзгаришларни амалга ошириш учун курашадиган литвалар коммунистларини қўллаб-қувватлайди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига ЛКПнинг (КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи)

муваққат Марказий Комитети амалий фаолиятида унга зарур бўлган ҳамма ёрдамни беришни ва бунинг учун тегишли моддий ҳамда молиявий шaroитларни яратишни топиради.

3. Пленум мустақил Литва Компартиясига кирган литвалар ўртоқларини Литва Компартияси XX съездининг КПСС Программаси ва Устави амал қилишига тааллуқли қарорларини КПСС XXVIII съездидаги тўхтаб туришга ва шу асосда КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи

Литва Компартияси билан биргаликда КПСС XXVIII съездида делегатлар сайлашга яна бир бор даъват этади.

Пленум Литва коммунистларига мурожаат этиб, КПСС Марказий Комитетининг съездодди ҳаракат дастури лойиҳасини муҳокама қилишга киришишга, литва халқининг, бутун кўп миллатли давлатимизнинг тақдири учун, революцион қайта қуришнинг тақдири учун ўзларининг тарихий масъулиятини англаб олишга чақиради.

КПСС Марказий Комитети Пленумида музокаралар

5 февраль

КПСС Марказий Комитетининг ҳаракат дастури лойиҳаси — мамлакат, жумладан, унинг маданияти тақдирини ҳал этиши мумкин бўлган умидбахш ҳужжатдир. «Хал эътиди» деб айтишни истардим, аммо онгли равишда ҳал этиш мумкин, демократик. Чунки бундан кўндалар партияга таяна қилинган асосий нарсас — бу сўз билан ишнинг дедир анъанавий мос келмаётганлигидир. деди СССР маданият министри Н. Н. Губенко. У лойиҳада халқларнинг маданий-тарихий боғлиқларига авайлаб муносабатда бўлмаслик қоралинишни таъкидлади. Айни вақтда мамлакатда кунига 12 тадан маданий ва тарихий ёдгорликлар нобуд бўлмоқда. Маданият ва тарих ёдгорликларини таъмирлашга ажратилган давлат маблағлари 1986 йилдагига нисбатан 5 баравар кўпайтирилган пайтда шундай бўлмоқда. Анъанавий халқ маданияти, халқ оғзаки ижоди ва ҳунармандчилиги илдишлари қўриқилди. Миллий тиллар камбағаллашди. Мактабларда санъатга, шаҳарларда метаморфозларга, турмушда эстетик дидга эътибор берилмади. Министрининг фикрича, халқ бундай маҳрумликлари партиянинг маданият соҳасидаги сиёсати билан боғлашга ҳақлидир. Ма-

даниятга етказилган зарар учун ҳар бир коммунист шахсан жавобгарликка, жиний жавобгарликкача тортилмаसा, КПССнинг муд-даолари қорозда қолиб кетаверади.

Ҳаракат дастури лойиҳасида айтилишича, КПСС келажакни қўдратли маданият ва илмий-техника тарихининг асосланадиган ва унда инсон тарихининг ўз олдига қўйган мақсадни бўлаётган тарзда гав-далантилади. Бу тезис Лениннинг сиёсий васиятига мосдир. Ленин омманинг маданий даражасини ошир-май туриб, чинакам халқ ҳокимиятига, иқтисодийни юксалтиришга, социал муаммоларни ҳал этишга эри-шиб бўлмайди, деб васият қилган эди.

Ленин маданият тўғрисидаги масалани партия ва давлатнинг бутун сиёсати марказига қўйган эди. У фойат оғир, танг шароитда шундай қилган эди! Мил-латнинг маданият соҳасидаги таъназули жамиятнинг ақ-лий соҳадига, омма, ҳўжа-лик раҳбарлари, сиёсат-чилар, маданият арбобла-ри маънавиятидаги тало-фатларга олиб келади. Ма-даниятсизлик — мамлакат-ни инсонпарвар қилиш, иқ-тисодийни, миллатлараро муносабатларни соғлом-лаштириш йўлидаги жар-ликдир.

Нотик ҳаракат дастури лойиҳасида таълим, маориф, маданиятнинг барча соҳаларини ривожлантириш-га ҳаракатларни кўпайти-ришнинг асосий вазифа-ларидан бири сифатида ўр-тага қўйилганини ҳамда

далари бўлмаса, ҳуқуқий давлатни барпо эта ола-диган ҳеч қандай сиёсий ма-даният тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас.

Шу маънода Иттифоқ ва иттифоддош республикалар-нинг маданиятга оид қону-нлари асосларини ишлаб чи-қиш зарурлиги тўғрисида гап борди. Фақат қонунгина маданият соҳасидаги савдо-сотиқ, миллатчилик, маъму-рий системаларда халос бўлиш имконини беради. Фақат қо-нунгина пул билан таъмин-лашнинг бюджетдаги ва бю-джетдан ташқари манбаа-ларини белгилаб бериш зарур. Фақат қонунгина ижодга эркинлик, мадания-та имтиёз беради. Мамла-катда ўртача иш ҳақи 240 сўмини, маданият соҳасида эса бундан икки баравар камроқи, масалан, кутубхо-на ва музей ҳодимининг иш ҳақи 90 сўмини ташкил этган бир пайтда фақат қо-нунгина социал тенгсизлик-ка барҳам беради.

Айни КПСС шундай қо-нун ташаббуслари бўлиши лозим. Бу жуда катта сиё-сий масаладир. КПСС ма-даният соҳасида бошқа ик-тимой кучларга ён босмаслиги лозим. Шун-га қарамай, партия раҳ-барларининг нутқларидан шу нарсаси кўришиб турибди-ки, Марказий Комитетда ма-даният соҳасидаги сиёсат-нинг янги концепцияси бор. Уни ягона ҳўжжатга би-рлаштириш ва ҳўжжатни рў-ёбга чиқариш керак. Таъ-лим-тарбияни инсонпарвар қилиш КПССнинг мадания-т соҳасидаги сиёсатига асос бўлиши даркор. Тарбия гу-дақликданок, она сўти би-

лан, болалар ўйинчоқлари билан бошлангич, мактаб ва олий ўқув юртлари про-граммаларини инсонпарвар-ликка бағишланган дарслар билан бойитиш давлатнинг нормал, ҳар томонлама ка-мол топган кишини воляга ет-казишга имкон беради. Бу борада таълим комитетидан бошлаб ижодий ушмалар-гача, жумладан Кинемато-графчилар давлат комите-ти, Телевидение ва радио-эшитириш давлат комитети, Фанлар академиясига бар-ча кучларни бирлаштириш зарур.

Биз қайта қуриш мисоли-да ёмон оdatларни тарк этиш қанчалик қийин экан-лигини кўриб турибмиз. Шу маънода ҳаракат дастури лойиҳасининг «КПСС мас-лакдошларнинг ихтиёрий ташкилоти ва ундан чиқиб ҳеч қандай сиёсий ёки гра-жданлик оқибатларига сабаб бўлиши мумкин эмас» деган қондаси, менимча, муҳим-дир. Бу қонда зўравонлиқни истисно этади.

Магистрларнинг бўшаб қолган пештахталари, жин-ю-ятчиликнинг авж олаётган-лиги, турмуш даражаси па-сайётганлиги, миллатлараро можаролар кўпгина киши-ларнинг партияга муносаба-тини белгилamoқда, деди Куйбисhev шаҳридаги «Про-гресс» заводи партия коми-тетининг секретари В. В. Козленков. Коммунистлар ва партиясизлар у ёки бу қа-роплар қабул қилинган чо-гда нима учун уларнинг оқи-батлари тўғрисида ўйлаб қўрилмади, деган савол бермоқдалар. Ахир мамла-

ката керагидан ҳам кўпроқ юқори мартабали олимлар, турли илмий марказлар ва институтлар бор-ку? Энди-ликда шу нарсаси аён бўлиб қолдики, партия дўч келган мураккаб аҳвол — қайта қуришнинг илмий асослан-ган концепцияси йўқлиги, сиёсий йўлни амалга оши-ришда партия раҳбарлари изчиллик ва қатъий қўсат-маётганликлари натижа-сидир, деб давом этди нотик.

Нима учун йўл қўйилган хато ва нуқсонларга ва ҳа-то ишдаги барбод этишлар-га партиявий баҳо берилма-ди, ким шахсан жавобла-ни? Нима учун биз барча айбларни марҳумларга ва хизмат кўрсатиб истеъфога чиққанларга юклаймиз? Мар-казий Комитет ва Сиёсий бю-ронинг ҳозирги кунда со-саломат юрган аъзолари-дан кўпчилигининг бунда қўли йўқми? Айни пайтда Сиёсий бюро ва Марказий Комитетнинг ишда жиддий камчиликларга йўл қўйган ва йўл қўйган аъзолари, област комитетларининг се-кретарлари ва бошқа партия ҳодимлари ҳўрмат-эҳтиром билан пенсияга кузати-моқ-да. Қайта қуриш йилларида қабул қилинган қарорлар барбод бўлганлиги учун ким жавоб бери?

Нотик мудофаа сановати корхоналарини аҳоли хизма-тига бурб юбориш бошлан-иб кетганлиги тўғрисида гап-риб, жумладан, мудофаа корхоналарига узоқ вақт да-вомида жуда катта маблағ-лар сарфланганлигини ва ҳўзир улар техника билан таъминланганлиги, кадрлар

состави жиҳатидан анча ю-қори бўлиб, мураккаб рўзгор техникаси ишлаб чиқаришда тўпланган илмий-техникавий имкониятдан тўла-тўқис, шу билан бирга мазкур корхона-лар меҳнаткашларига зарар етказмаган ҳолда фойдала-ниш зарурлигини таъкидла-ди. Амалда эса бутунлай бошқача бўлмоқда. Нобис-суналар яроқсиз аҳволга келтирилмоқда, юксак ма-лакали кадрларимизни қўл-дан бой бермоқда, ше-хлардаги шўсиз ҳам кескин вазият янада мураккаблаш-моқда. Партия ҳодимининг фикрича, мудофаа корхо-налари базасида агросаломат буюртмаларини бажаришга ихтисослаштирилганларини за-воллар ташкил этиш бир мунча оқилона иш бўлур-эди. Шундай қилинганда, мазкур корхоналар ўзлари-га хос бўлмаган материаллар ва техникавий жараёнлар билан боғлиқ ишларни бажа-ришларига тўғри келмас-эди. Ҳозирги шароитда энг қимматли бойлигимиз — му-дофаа соҳасидаги заводлар-нинг юксак маалакати кадрла-рини сақлаб қолш мумки-лигини тушуниб етadиган пайт келди.

Нотик уй-жой програм-масининг 2000 йилгача бажа-рилиш хўсусида шўбха билдириб, бу ва бошқа ми-соллар Марказий Комитет фаолиятига нисбатан комму-нистларнинг сабий муноса-батига сабаб бўлаётганли-гини, партия раҳбариятининг ҳўзирги вақтдаги фаолияти-га баҳо бериш зарурлигини айтди. Шундай ҳолатларда қандай қилиб партия ички турмушини демократиялаш-га

оид чоралар қўрмаслик мум-кинлиги оддий коммунист-ларга тушунарли эмасдир. Партия ички демократиясини янада ривожлантириш, бош-лангич партия ташкилотла-ридаги КПСС аъзоларининг фаоллигини ва масъулият-ни ошириш мақсадида пар-тия бошқарувининг кўп бос-кичлилигини тутатиш — бе-восита бошлангич партия ташкилотларига бориб тақал-майдиган бўғинларга барҳам бериш таклиф этилди. Бош-лангич партия ташкилотига берилган вазолатлар доира-сида у қабул қилган қарор-ларини олий партия органла-ри бекор қилмасликлари за-рур. Ҳўсбод-сайлов кампа-ниясини бошлангича қадрлар раҳбар органларини сайлаш-га оид янги қўлашмани ишлаб чиқиш ва кўчга киритиш мақсадага мувофиқдир. Мар-казий Комитет ва бошқа да-ражалардаги барча секретар-лар билан боғлиқ ишларни бажа-ришларига тўғри келмас-эди. Ҳўзирги шароитда энг қимматли бойлигимиз — му-дофаа соҳасидаги заводлар-нинг юксак маалакати кадрла-рини сақлаб қолш мумки-лигини тушуниб етadиган пайт келди.

Нотик уй-жой програм-масининг 2000 йилгача бажа-рилиш хўсусида шўбха билдириб, бу ва бошқа ми-соллар Марказий Комитет фаолиятига нисбатан комму-нистларнинг сабий муноса-батига сабаб бўлаётганли-гини, партия раҳбариятининг ҳўзирги вақтдаги фаолияти-га баҳо бериш зарурлигини айтди. Шундай ҳолатларда қандай қилиб партия ички турмушини демократиялаш-га

(Давоми иккинчи бетда).

сусидаги танқидни тан ол-
моқ керак. Шу билан бирга

ларнинг фикрларига
ди. Бу позициялар
туцияда мустақил
партия ҳужжатларида
бали равишда эълон
ган бўлишига қарама
дай бўлди. Одамл
тиянинг қонунда мус

(Давоми учинчи бе

(Давомн учинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети пленумида музокаралар

(Давомий. Боши яқинчи бетда).

ланган раҳбарлик ролини эмас, балки улар тан олган раҳбарлик ролини қиришни хоҳлайдилар. деб таъкидлади у. Коммунистлар ва партиячилар муваффақиятсизликларини Сийёс биродин, жойлардаги айрим кишиларнинг номлари билан боғлашмоқдалар. Лигачев, Медведев, Разумовскийларнинг позицияларидан ҳайратланган, уларнинг номларини тилга олмоқдалар. Съезд афрасиди Сийёс бюро аъзоларининг ҳам, Марказий Комитет секретариатларининг ҳам ўзларига топширилган иш соҳаси учун жойларда ҳисоб беришлари маънасида мувофиқ деган таъкиднинг қўллаб-қувватлайман.

Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари барча погонларда партиянинг кадрлар сиёсати практикаси масалаларига батафсил тўхналиб, бу сиёсатни тубдан ўзгартирши зарур, деб таъкидлади. Унинг фикрича, XIX партия конференциясининг тегишли қарорлари вазиёт тақозоси билангина бажариш мумкин.

Нотик ҳаракат дастури лойиҳасига тўхталиб, унинг партияни янгиллаш бағишланган энг муҳим бўлимини Пленум қатъиятларининг эътиборини қаратди. У Свердловск вилояти ва шаҳар партия ташкилотлари ўртада қўйган тақлифлар ҳақида ақиброқ берди. Бу тақлифларнинг ҳолати нимадандир иборат? КПССни янгиллаш маршрuti — ўзининг раҳбарлик ролини Конституцияда мустақамлаб қўйган партиядан ўзининг раҳбарлик ҳуқуқини меҳнатчиларнинг манфаатлари учун доимий кураш билан тасдиқлаган партияга айланиш йўлидир: бир партиялик доирасида ишлайдиган партиядан сийёс фикрларнинг хилма-хиллиги шароитида ишлашга тайёр бўлган партияга; демократик централизм сабабли шакли бўзилган партиядан озчиликнинг ҳуқуқларига кафолат берилган демократик қондалар асосига қўрилган партияга; марказий органлар ҳамма нарсани белгилаб берадиган партиядан бошлангич ташкилотлар ҳақиқатдан ҳам негиз бўлган ва кенг ҳуқуқларга эга бўлган партияга айланиш йўлидир.

Бу қондалар ҳаракат дастурида ва янги Уставда ўз ифодасини топиши принципларидан жихатдан мумкин. КПСС Марказий Комитети СССРнинг партия тўғрисидаги Қонуни қабул этилиши ҳақида Қонун лойиҳасини тақлиф этиш ташаббуси билан майдонга чиқиши керак.

Ушбу қондалар ҳаракат дастурида ва янги Уставда ўз ифодасини топиши принципларидан жихатдан мумкин. КПСС Марказий Комитети СССРнинг партия тўғрисидаги Қонуни қабул этилиши ҳақида Қонун лойиҳасини тақлиф этиш ташаббуси билан майдонга чиқиши керак.

ри В. А. Ивашко. У Ленин ҳаёт даврида, сийёс вазият, қулирани жойлаштириш одамларнинг қўз ўнгиди ўзгариб турган ўша йилда пайтада партия сьездлари ҳар йили ўтказилганлигини, сьездлар оралиғида яна партия конференциялари ҳам қақирилганлигини эслатиб ўтди. Унинг фикрича, ҳозирги шароитда Ленинча практикага қайтиш, олий (фақат олийгина эмас) партия органлари ишини анча кучайтириши зарур.

КПСС бўлиши керакми ёки йўқми, қўп миллатли мамлакатимиз қандай қилиб сақлаб қолса бўлади, турмушининг барча соҳаларида қай тарихи ахшилик сари реал бўрилишга эришиш, жамиятда барқарорлигини таъминлаш мумкин? Бу бугунги кунда одамлар партиядан жавоб кутаётган саволлардир. Коммунистлар партия сьездини ўтказиш муддатини яқинлаштириши талаб қилаётганлигини сабаби айни мана шундир. Агар биз ана шу саволларга жавоб топа олмадик, рўй-рост айтиш керакми, тақлиф этилган ҳаракат дастурини ҳеч ким ва ҳеч қачон бажара олмайдими.

Марказий Комитет ҳаракат дастурининг муҳома қилинаётган лойиҳасида баъзи этилган мақсадлар ва вазифаларни рўёбга чиқариш учун анча вақт талаб қилинади. Айни пайтада мамлакатдаги жамиятдаги аҳоли мураккабдир. Қўпгина муаммоларини ҳеч кечиртирмай, ҳозирнинг ўзидаёқ ҳал этиш зарур. Нотик Марказий Комитет ҳаракат дастури лойиҳасини мамлакатдаги аҳолини, биринчи навбатда иқтисодиёт соҳасидаги аҳолини барқарорлаштиришга доир конкрет сийёс йўл-йўриқлар билан тўлдирши зарур, деб ҳисоблайди.

Нотик бу соҳадаги аҳоли ёмоялашганлигини айтиб, бунини мамлакатда иқтисодий ҳолатини белгилаш қарор топиш билан изоҳлади. Иқтисодиётини бошқаришнинг энг усулларидан воз кечилди, бозор ҳаёоти фаоллашди. Шу сабабларга қўра ишлаб чиқариш ўзига зарур бўлган ресурслар билан энг кам даражада таъминланган бир пайтада пинҳоний иқтисодиёт тўла қўп билан бўлиб бормоқда. Ҳозирги вақтда ҳаммамизга маълум «АНТ» кооперативи бу йил чет элга 5 миллион юл метр ёғоч-тахта сотишни мўлажалламоқда. Ваҳолонки, ҳозир Донецк шахталарида шахтерлар ёғоч-тахта, мустақамлаш ишшоотлари йўқлиги сабабли ёш ишалайтилар, ёки хавфсизлик қондаларини бузиш ишмоқдалар.

Украина Компартияси

Марказий Комитетнинг биринчи секретари мамлакат учун ҳаётий зарур бўлган нарсаларини чет элларга чиқариб сотишга дахлдор бошқа мисолларини ҳам айтиб, бу ўринда ҳоқимият қаттиқ тегиб қўйиши керак, деган фикрини қатъият билан айтди. Янақонда ҳеч бир давлат ўзи учун зарур бўлган нарсани ташқарига чиқармайди, деб таъкидлади у.

Шундан кейин нотик мўлажиди мувозаант ҳақида гапирар экан, ўтган йили мамлакатда пул эмиссияси 18 миллиард сўмдан ҳам ортиб кетганига эътиборини қаратди. Бу 1988 йилдаги нисбатан 7 миллиард сўм қўпдир. Агар сотиб олинишга қарор қилинса, эмиссиянинг ўзи қўриқчилик эмас. Лекин ўша мўлнинг ўзи йўқ. Хўш, бу пуллار қаерга кетди? Эҳтилол, иш ҳақини оширишга кетгандир? Ҳа, шундай ҳам бўлди. Лекин эмиссия зарур бўлиб қолганининг асосий сабаби шундан бизнинг банк системаси ўзининг назоратчилик вазифаларини бажараётгани йўқ. Нақд пулсиз бажариладиган ҳисоб-китоб, яъни қозғога шунчаки ёзиб қўйилган рақам ҳозир бир зўлда нақд пулга айланиб қўяди, бу пулни пинҳоний иқтисодиётдаги қорчалонлар, бошқа «чуқар» одамлар ўз кўксидарига солмоқдалар.

Нотик шу фикрни исботловчи фалати бир мисолни айтди. Бир психотерапевт Мариуполь шаҳрига отланди. Ҳама унинг ҳузурига кирмоқчи эди, шунинг учун ҳам Мариупольдаги бир қанча қорчалонлар кооперативга психотерапевт учун нақд пулсиз ҳисоб-китобга қўра 545,570 сўм ўтказдилар. Мантқиқ мана бундай бўлди: бу пул меники эмас, иш ҳақи фондидан ҳам олимаган, демак савурса бўлади. Шундай йўл билан қанчадан-қанча пул «сувга уриб» кетмади дейсиз, шунингдек кредит учун (бу қарзларни ҳеч ким қайтармаётган йўқ), чегарадан пинҳона ва рўй-рост олиб ўтилган техникани ҳуқуқий кишилардан сотиб олиш учун ана қанчадан-қанча сомурилади. Ана шу беъизгарчиликнинг бутунқўш тўхатиш керак, деган ҳулоаса келди Украина Компартиясининг раҳбари.

Нотикнинг фикрича, СССР халқ депутатларининг сьезидида ўртоқ Рикнов иқтисодиётни соғломлаштиришни бирдан-бир тўғри программасини илгари сурганди. Бу пухта йўлаб тузилган программалар, лекин уни бажаришга киришиш, адо этиш керак. Хўш, нега энди биз сусткашлик қилияпти ва тартибга солиб турилмаган бозорга ўтмаяптиз, чу-

нончи, биз қанча молларни бозорда сотмаймиз? Ўз ўзиндан равшаник, бу ўринда кенг халқ истеъмол моллари истисно этилади. Мана, масалан, вақти-вақти билан олтиннинг нарҳини оширмоқдами ва шу йўсинда қўлда тилла бўлган қорчалонларнинг хазинасига хазина қўшилмоқда. Ҳолбуки, олтинга ва шунга ўхшаб бошқа буюмларга бирданига, бир варакайига қарор чиқариб, эркин бозор нарҳини белгилаш керак эди. Майли, тилла 20 баравар, боринтиқ, 40 баравар қимматроқ бўлсин, бунда биринчидан пулни давлат олади, иккинчидан эса, ўша қорчалонлар қўлгаги хазинанинг қадри қўлмайди, чунки номинал ортди, аммо улар муомалага қирмайди, чунки ақли расо одам дўконда бор нарсани ҳуқуқий одамлар қўлдидан сотиб олмайди.

Нотикнинг фикрича, дарҳол шундай қилиш мумкин. Бу ҳар қуни зарур бўладиган моллар қаторига қирмайдиган бошқа зебу зиналар буюмларига ҳам дахлдорлар. Бу тартибга солиб турилмаган бозор экономикаси томон қўйилган қадамдир.

Озиқ-овқат программасининг бажарилишига халал бераётган қарорларга йўл қўйиб бўлмайди, деб ўз фикрини айтди нотик. Бу йил Украина деҳқончилик маҳсулотлари бўйича давлат буюртмасида қўзда тутилган барча топириқларни бажариш. Аммо айни вақтда марказ чўчка комплекслари ва саноат паррандачилиги учун 1990 йилда ет-хашакан бир миллион 200 минг тонна кам бермоқда. Демак, ўртоқ Никитин ҳам, у бош-лиқ бўлган халқ комиссиаси ҳам Украинадан 120 минг тонна гўштни ололмайдилар. Бу оламда муъжиза йўқ: на чўчкани, на паррандани ҳа-во билан боқиб бўлмайди.

Назаримизда, деди Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, ҳаракат дастурида ҳам, янги Уставда ҳам тўғр-мувозаант топилиш керак. Биринчидан, Устав тақлиф, бошқа майда-чуйдалар тафсилотлар билан ёзилган ҳужжат бўлмастгиди керак. Устав партия қурилишининг принципларини белгилаши, бошқа барча нарсалар эса партиядаги демократиялашнинг худди эъгинаси бўлиши керак. Шу муносабат билан Уставнинг махсус бўлимида иттифодшор республикалар Коммунистик партиялари тўғрисида Низом бўлиши лозим, деб ҳисоблаймиз. Уш-бу Коммунистик партиялар йогна Программа ва Устав позицияларида туриб, ленинча интернационализм прин-

ципига асосланиб, ўз фаолияти масалаларини ҳал этишда мустақил бўлишлари керак, маҳаллий шароитларга жавоб берадиган сийёс йўлини ишлаб чиқиш ҳам шу фаолиятга қиради.

Мазкур Пленумдаги муҳома ҳисобга олиниб, ҳаракат дастурининг тўдрилишган ва тузатишган лойиҳасини дарҳол партияга тақдим этиш, энг асосийси эса — этилган масалаларни ҳал этишга дарҳол киришиш лозим. Халқ биздан шунини кутмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Иркутск вилояти Қоршунуво кооперативининг эҳсанатор ҳайдовчиси А. П. Мясников санимин ва ҳалол бўлишга даъват этди. Биз қайта қуришнинг шундай маънасига чиқдикми, деди у, индиликда бир қанча со-циализм мамлакатларидаги воқеаларни ҳисобга олиб партиянинг, умуман со-циалистик йўлининг бундан бўёнги тақдир тўғрисидаги масалани рўй-рост ва дағал ўртага қўйиш вақти етибди.

Жамиятнинг янгиллаш жараёни оғир кечмоқда, айни вақтда иқтисодиётда бузғунчилик ҳоллари ўсиб бори-пти. Иқтисодий портлаш, қувватли тўлғаниб бори-пти, бу эса олдиндан айтиб бери-лиши қийин бўлган оқибатларга олиб келиши мумкин. Миллатлараро муаммоларнинг қуялиб бораётган аҳолини мушкуллаштири-моқда. Уқиб олиш қийин бўлган, киши танг қоладики ҳа-во вазият юзата келди: бир томондан, ҳуқуқий давлат гоёси теварагиди ташвиқот шов-шуву қўтаришмоқда, ик-кинчи томондан эса ҳуқуқий аффилик, давлат органларининг давлат ва шахсининг олдий манфаатларини ҳимоя қилишга қодир эмаслиги қў-риниб турибди.

Ишчи партиянинг ўзида-ги ишлар аҳолини мураккаб ва зиддиятчи деб ата-ди. Қўпгина партия таш-килотлари ишлаб чиқариш ва маънавий тарбиянинг энг муҳим участкаларида ҳай-да қуришнинг боришига ҳай-да бўлишга ноқулай бўлиб қол-ди, улар жамиятдаги демократик жараёнлардан о-рада қола бошладилар. Ма-ҳаллий партия органлари адолатли танқид қилинаёт-ганини эътироф этиш билан бирга шунини таъкидлаш лозим бўладики, Марказий Коми-тет, унинг Сийёс бюроси ва Марказий Комитет апа-рати ҳам воқеаларга баҳо беришда сусткашликка, мам-лакат ва партиядаги вазият-ни барқарорлаштириш юза-сидан амалий тадбирларни рўёбга чиқаришда қатъият-

сизликка йўл қўймоқдалар. Халқнинг партияга эъти-рози қўп жиҳатдан адолат-лидир. Аммо оммавий ах-борот воситалари ёрдамида партия ўзини ўзи фот эти-ши шу даражага бориб етди-ки, бир қанча ҳолларда бу ташкилий ва гоёвий қўрол-сизланишга ўхшаб кетяпти, деган фикрга қўшилиб бўл-майди. Марксизм-ленинизм, Октябрь инқилобининг са-маралари тафтиш этилмоқ-да. Лекин партиянинг раҳ-барлигининг олий эшелони-да бунга муносиб жавоб бе-рилаётгани сезилмапти.

Партия раҳбарияти ўз фаолиятига баҳо берилиш-да эскича ёндашуларга йўл қўймоқда. Хатолар ва камчиликлар бор, чоғи. Ҳамонини шундай экан, не-га энди Сийёс бюро маж-лислирида шу бюронинг эъ-золарига нисбатан биз фа-қат «маъқуллансан» деган иборанингна эшитмоқдамиз?

Нотик КПСС Марказий Комитетининг XXVIII сьези-да ҳаракат дастурини тузиш-да белгилаб олиниши ло-зим бўлган жуда муҳим принципал жиҳатларни тил-га олди. Биринчидан, ҳара-кат дастури замирида пар-тиянинг марк்ச-ленинча байналмилал негизини му-стақамлаш, унинг бирлиги-ни сақлаб қолишга кафолат-лар бўлиши керак. Партия-даги фракциячиликни қо-нунаштирашга уринишлар-га, фракциячиликдан партия сафарини ажратиб юбо-ларнинг ўзини фойдаланишга танқидий ёндаиш зарур. Ўз хатти-ҳаракатлари билан амалда Устав доирасидан чиқиб кетган КПСС аъзола-ридан гоёвий ва ташкилий жиҳатдан ажралиш тўғриси-даги масала аллақандай етилгаб масалалар. Ленин-ча демократик централизм концепциясининг тиклани-ши партиянинг бўлиниб ке-тишига қарши ишончли ка-фолат бўлиши мумкин, ма-зкур концепция, бир томон-дан, қўпчилигини устуңлигини, жуда кенг қўламдаги демократия ва ошкораликни, фикр-мулоҳазаларни ифода этиш-нинг тўла эркинлигини таъ-минлаган, иккинчи томон-дан эса камчиликнинг кафо-латлари ва ҳуқуқларини аниқ-рашдан белгилаб бер-ган бўлур эди.

Иккинчидан, КПСС Мар-казий Комитетининг ҳара-кат дастурида янгиланган партиянинг жамият сийёс структурасидаги ўрни ва ро-ли аниқ-рашдан белгилаб қўйилиши керак. Агар во-қеликка реал қарайдиган бўлсак биз 6-модданинг қай-та қўриб чиқишига ва қўп-партиячиликка келишиши керак. Бу қачон содир бў-лиши бошқа масала. Шунга

аминмани, мамлакат ҳо-зира қўппартияий систе-мага ўтишга тайёр эмас. Бу жамиятдаги иқтисодий кес-кинлик, ҳоқимият учун курашини жуда қуяйтириб юборган бўлур эди.

Учинчидан, партияий омманинг сайлаб қўйила-диган органлар ва апаарат ус-тидан устуңлигини таъмин-лаш, ҳар бир коммуниста қарорлар қабул қилиш ва уни ижро этишга, партия кадр-ларини танлаш ва жой-жой-га қўйишга фаол таъсир этиш имконияти берилиши лозим. Юқори ва қўйи партия органлари ўзаро муноса-батлари масалаларини қай-та қўриб чиқиш даркор. Мар-казининг майда-чуйда иш-ларга аралашувидан қатъий холи бўлиш зарур.

Тўртинчидан, янги ша-роитларда партия органлари ваколатлари ва вазифа-ларини белгилаб олиш, уларни сийёс раҳбарлик органлари-га айлантириш жараёни асосий масалалардан бири бўлиб, бу жараён авж олиб бормоқда. Халқ депутат-лари Советларининг мус-тақиллиги ва ваколатлари-ни кенгайтириш тўғрисида Қонун лойиҳалари мажму-аси қабул қилинганидан кей-ин мазкур Советлар ҳўма-ли бошқаруви вазифалари-ни ўз зиммаларига ола-дилар. Ана шундан кейин партия ва унинг органлари-да жамиятнинг ривожлани-рининг стратегик йўлини ишлаб чиқиш ва меҳнатчи-ларнинг сийёс манфаатла-рини ҳимоя қилишдан бош-ка нима қолди? Бу савол ҳозирча жавобсиз қолмоқда. Бизга Марказий Комитет ва партия сьезининг ўзаро муносабатларини, иккинчи томондан эса Олий Совет ва халқ депутатлари сьези-нини ўзаро муносабатла-рини тартибга солиб тура-диган механизм зарур. Аммо нима бўлганда ҳам мазкур механизмнинг энг муҳим бў-гини бўлган Марказий Ко-митет Бош секретари ва СССР Олий Совети Раиси лавозимларини қўшиб олиб боришни сақлаб қолиш ке-рак.

Иркутск вилоятининг ва-кили Анаграбўйи комму-нистларнинг партиянинг на-вабдаги XXVIII сьезини шу йил июнь ойидан кейин-тирмай ўтказиш ҳақидаги, партия ташкилотларида ҳи-собо-сыйлов кампаниясини сьездан кейин ўтказиш тақ-лифини Пленум аҳдига ет-казди, бу сўнгги тадбир партия органларининг струк-турасини КПССнинг янги Уставига мувофиқлаштириш имконияти беради.

(Давомий бор).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ 1989 ЙИЛ 13 СЕНТЯБРДАГИ ҚАРОРИ БИЛАН ТАСДИҚЛАНГАН

Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Навоий (Низомиддин Мир Алишер Навоий) номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари тўғрисида Низом*)

1. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари:

адабиёт, журналистика, санъат ва архитектура соҳасидаги алоҳида машҳур, йирин, гоёвий маъ-муни чуқур ва бадий жиҳатдан юксак, катта иқтисодий аҳамиятга эга бўлган, энг ахши анъа-наларини давом эттирадиган, қўп миллатли совет ва жаҳон маданияти ривожига катта ҳисса қўша-диган ҳамда янгиланиш ва қайта қуриш жараён-ларини, республикани иқтисодий-иқтисодий ва маънавий ривожлантиришнинг, унинг мамлакатдаги ва чет эллардаги ролини ҳар томонлама оқиб берган, умумийсиноий қадриятларини ва инсон-парварлик гоёларининг қарор топишга, Ўзбекис-тон адабиёти, санъати ва архитектурасининг Бу-тунитифик ва халқаро нуфузининг ортишига фео-л берадиган асарлар:

марк்ச-ленинча эстетика, бадий ижод назе-рияс ва тарихи, адабий-бадий танқид бўйича энг машҳур ишлар учун берилад.

2. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари ҳар бир тоқ йилда, ҳар бири ўн минг сўмдан 3 та мукофот миқдорда берилад.

3. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузури-даги Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Навоий номидаги ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитетида (бундан кейин «комитет» деб аталади) қўриб чиқиш учун адабиёт, журналистика, публицистика, музика, театр-сахна, рақс-хореография, тасвирий, халқ амалий санъати, архитектура (жуамалар, халқаро ҳисобда туровчи қадимий шаҳарларни қайта қуриш, архитектура, ёдгорликларини таъмирлаш бўйича), кинематография, концерт-иҷроичлик про-граммалари, марк்ச-ленинча эстетика, бадий ижод назарияси ва тарихи (адабйишунослик, санъатшунослик, адабий-бадий танқид) бўйича ишлар, шунингдек, адабий асарларни (сўзма-сўз таржима қилмасдан, бевосита оригиналдан) Ўз-бек тилидан чет тилларга таржималар қабул қилинади.

Навоий номидаги мукофотларни олиш учун таржима қилинган, нашр қилинган асарлар, ил-мий ишлар, мукофотга тақдим қилинганча қа-мида кейинги икки йил ва қўп билан баш йил мобайнида СССРда ҳамда чет элларда, халқаро учрашуларда, фестивалларда ва бошқа мада-ният анжуманларида оммавий равишда ижро этилган, қўрсатилган ва намойиш қилинган асар-лар тақдим этилади.

Комитет Навоий номидаги мукофотни олиш учун асарлар, ишлар ва илмий асарларни муко-фот бериладиган йилдан олдинги йилнинг 1 апрелигача қабул қилади. Ушбу муддатдан кеч топирилган ёки мазкур Низомда ва комитет ишқурсиқасида қўрсатилган материаллар, илова қилинмаган тақдимномалар қўриб чиқилмайди ва улар тақдим этилган ташкилотларга қайтарилад.

*) Ўзбекистон Компартияси Марказий Коми-тет билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети-нинг 1989 йил 13 сентябрдаги қарорига биноан Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Дав-лат мукофотлари 1991 йилда берилад.

Ҳужжатларни тақдим этиш ва расмийлаштириш тартиби комитет президиуми тасдиқлаган инструкцияда белгиланади.

4. Навоий номидаги мукофотларни олишга тақдим этиш тўғрисидаги қарорлар министрлик-лар, давлат комитетлари, идораларнинг кенгай-тирилган коллежалари, иқодий союэларнинг, республика, Бутунитифик ва халқаро жамоатчи-лик ташкилотларининг раҳбар органлари томонидан, ишларни баҳолашга юксак талабчанлик ва-зиятда, жамоатчиликнинг кенг иштирокида ва ошкораликни таъминлаган ҳолда қабул қилинади. Меҳнат, иқодий ва илмий коллективлар қай-д этилган ташкилотларга қўриб чиқиш учун Навоий номидаги мукофотни олишга номзод қўрсатиш бўйича тақлиф қилириш, шунингдек, тасвир этилган асарлар ва ишларга доир ўз фикрлари-ни комитетга маълум қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

5. Илгари Ленин, СССР Давлат мукофотлари, СССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мукофоти, Ҳамза номида-ги ЎзССР Давлат мукофоти сазовор бўлган (ёки олишга тақдим этилган) ишлар Навоий но-мидаги Давлат мукофоти тасвир қилинади.

Айнан битта номзод Навоий номидаги Давлат мукофоти Биттадан ортиқ иш бўйича тасвир қилиниши мумкин эмас.

Бутунитифик мукофотларини ва Навоий номи-даги Давлат мукофотини олиш учун конкурслар-да қатнашган ва жамоатчилик маълумлаган, аммо овоз бериш натижасида уларга сазовор бўлмаган ишлар комитетнинг қарорига қўра, умумий асосларда яқин орадаги икки йилда Ҳамза номидаги Давлат мукофотини олиш учун конкурсда қатнашшига қабул қилиниши мумкин.

Навоий номидаги Давлат мукофоти тарқок берилад.

6. Навоий номидаги Давлат мукофоти тақдим этиш коллектив фақат иқодий ҳиссаси ҳал қи-луни бўлган асарлар оқдорларини қиритиши керак. Мукофот олишга талабгорлар составига кишиларни маъмурий, консультатив ва ташкилий ишлар белгиси бўйича қиритишга йўл қўйилмай-ди. Талабгорлар сонини тўрт кишидан ошмиши мум-кин эмас. Мукофот олишга талабгор авторлар коллектив составига СССР граждандари бўлма-ган кишилар қиритилиши мумкин.

7. Комитетда қўриб чиқишга қабул қилинган ишлар рўйхати, авторлари ва тасвир этишгаган ташкилотлар қўрсатилган ҳолда, мукофотлар берилиши тўғрисидаги қарор чиқилган кечи би-лан олти ой олдин «Совет Ўзбекистони», «Прав-да Востока» ва «Ўзбекистон адабиёти ва санъа-ти» газеталарида эълон қилинади.

Комитет аъзолари тақдим этилган ишлар билан танишадилар, жамоатчилик фикрини, танқидий мулоҳазаларини ўрганишда, тасвир этилган асар-ларни секцияларнинг мажлисларида муҳома қилишда, тақризчилар, экспертлар, эксперт ко-миссиялар, маданият муассасалари ва илмий, тақидот институтларининг ҳулосаларини ҳисобга олган ҳолда, энг муносиб асарларни танлаб оли-шади.

8. Навоий номидаги Давлат мукофотларини олиш учун қўриб чиқишга қабул қилинган ишлар тўғрисида жамоатчиликнинг энг объектив фикри-ни аниқлаш мақсадида Маданият министрлиги, Телевидение ва радиозинтириш, Матбуот давлат комитетлари, иқодий ва жамоатчилик ташкилот-лари, газета ва журналлар билан биргаликда матбуотда, радиозинтириш ва телевозион кўр-сатуларда, кўргазмаларда, жамоатчиликнинг йиғилишларида, бадий кенгашларда, иқодий союэлардаги жанрлар бўйича кенгаш ва секция-ларнинг мажлисларида уларнинг ҳар томонлама муҳома этилишини таъминлайдилар. Ушбу муҳомааларнинг материаллари ўз вақтида коми-тетга топирилиши ҳамда улар конкурсга тақ-дим этилган ишларни қўриб чиқишда ҳисобга олиниши керак.

Навоий номидаги Давлат мукофотларини олишга тасвир этилган спектаклларни, концерт программаларини, кино ва телефильмларни, тасвирий санъат асарлари ва бошқа ишларни қўриш ҳамда тингиланиш ташкил этиш тегишли равишда ЎзССР Маданият министрлиги, Теле-видение ва радиозинтириш давлат комитети, иқодий союэларга ва бошқа манфаатдор таш-килотларга юклатилади.

Навоий номидаги Давлат мукофотини олишга тасвир этилган ишлар тўғрисида жамоатчилик фикрини аниқлаш ишлар, уларнинг муҳомааси бўш ташкил этилган тақрирда, қўриш ва тингил-ш ҳамда муҳомаалар ҳақидаги материалларни тақдим этиш бўйича қўрсатилган талаблар бажа-рилмаганда комитет жамоатчилик фикрига доир маълумотлар тўлиқ бўлмаганлиги сабабли тегиш-ли ишларни қўриб чиқилган олиб ташлаш мумкин.

9. Навоий номидаги Давлат мукофотларини беришга доир тақлифлар тўғрисидаги қарорни комитет составининг каманда ундан икки қисмин-инг иштирокида, яқини овоз бериш орқали тўртдан ўч қисм овоз билан қабул қилади.

Навоий номидаги Давлат мукофотлари Ўзе-бекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўз-бекистон ССР Министрлар Советининг қарори билан берилад. Қарор 9 февралда — Алишер Навоий туғилган кунда матбуот, радио ва телеви-дени орқали эълон қилинади.

10. Навоий номидаги Давлат мукофоти саз-овор бўлганларга тантанали вазиятда диплома-лар, фахрий ишонлар ва лауреатлик гувоҳнома-лари топирилади. Мукофотнинг пули авторлар коллективни ўртасида баб-баравар тақсимлана-ди. Навоий номидаги Давлат мукофотининг фахрий ишонини қўрақнинг ўн томонига, Ленин ва СССР Давлат мукофотлари лауреатлари фахрий иш-шонларидан кейин тақимлади.

11. Навоий

• Алишер Навоий таваллудининг 549 йиллиги •

ХАЛҚ РУҲИНИНГ
МЕЪМОРИ

КУНЛАРДАН бир кун қушлар йиғилиши, мажлис кўрмоқчи бўлишди. Дунёнинг бор қушлари — гулистон қушлари, саҳро, дарё, ўрмон қушлари тўпланишди. Бироқ ўртада тўсатдан низо чиқиб қолди: ҳеч бирининг ўлтирар жойи тайин эмас экан. Тўтидан олашқаш, қумридан қарга тўрта ўтиб кетишди. Лочин оёқ остида қолди, қалхат юқоридан жой олибди. Ўртада гавго кўтарилибди. Мо-жаро авж олибди. Ҳар би-рининг ўзини тайин этуви дово ҳақамча, шаҳриёри одилга муҳтожлик сезилибди. Ушандай бир адолат посбонининг йўқлигидан бар-чалари қайғуга тўшибди-лар.

— Шундай подшо бор. Унинг оти Семурғ! — жа-вобга арилишди Худ-худ.

Эй, нафаси жонбахш, нутқи дилпосанд! Бизни сир-дан огоҳ эт. Ўша шохнинг сифатларини бизга сўла! — илтижо қилишди қушлар.

— Сифати мингдан ортин, қай бирини айтишди. — жа-воб қилибди Худхуд. — Майли, биттасини айтга қо-лай, — давом эттибди у.

— У борки, сиз ҳаётида, ҳар тарафга парвоз қиласиз. Сиз уни аъзоиқиздаги қон-дек, жисминиздаги жондек билдинг. Лекин у сиздан йироқки, унга етмак шу қа-дар мушкулки...

— Уни қўрган борми? Бизга тезроқ дарагини бер-санг-чи! — Қий-чув кўтари-шди қушлар.

— Воқеа Чин шаҳрида бўлган. — ҳикоя қила бош-лабди Худхуд. — Бир кеча-си олампош олам бўйлаб парвоз этмоқчи бўлди. Ўшан-да Чин устидан тўшган экан, шаҳар бошдан-оёқ ёришиб, шўълага кўлибди...

— Бошла бизни унга, ай-дага! Шундай шохнинг бў-ла туриб, биз жаҳолдате юр-майлик, — увос тортдиби қушлар.

— Майли, агар шуни их-тиёр этсангиз, мен ҳамроҳ бўлайин. Лекин, шуни эсдан чиқармангки, бу иш сиз ўла-лаганчак осон эмас. Унга етмоқ учун ўт тўташган биёбонлардан, хуноба оққан дарёлардан, бало тошлари ёрилган ўрмонлардан, ғам-офат тўла водийлардан ўт-моқ керак бўлади. Шунда ҳам унга етмоқ мингдан би-ринчига нисбатан, 8 йўл. Аммо, кимки бу талабда жон-берса, унинг зами ҳаётидан минг қарра авлодур, кимки, етса унга абадий висол на-сиб этгусидир.

Қушлар шаҳриёри одил ишқида завқ-шавққа тўлиб, Худхуд пешволниқда Семурғ сари йўлга олганайди. На-жот ва ўлим, умид ва умидсизлик орасидаги етти водийни босиб ўтадилар. Қанчадан-қанча ибратлар, ҳикमतлар ўртага тўшади. Охири-охири Фано водийси-га етиб келган бир гуруҳ қушлар Семурғ васлига му-ассар бўладилар.

...Буюк Навоийнинг инсон умрининг маъно-маъмуни ҳақидаги қушлар тили би-лан куйлаган «Лисонут тайр»и шу ҳақда ҳикоя қи-лар эди. Дарҳақиқат, мута-ғассилар ҳоқ олтинчи до-стон дегуви бу асардаги йи-ғирмага яқин қушнинг сар-гуашт ва тақдир, Худхуд би-лан муносабатлари воқеага ҳамаробасталик қилувчи 65 ҳикоя билан биргаликда ўз йўлида тўғал, ниҳоятсига ет-ган бир қиссадир. Лекин, ҳақамча аёниб, бу бирлам-чи мазмун Навоий учун шу-чаки бир восита, холос. Бую-қ мутафаккир асарнинг сўзбосидидаёқ «тил», «сўз».

• Алишер НАВОИЙ

ҒАЗАЛЛАР

Тун оқшом келди қулбам сари ул шитоб айлаб,
Хироми суръатидин гул уза хўйдан гулоб айлаб.

Қилиб мужгонни шабрулар киби жон қасдига ханжар,
Белига зулфин анбарборидин мушмин танооб айлаб.

Кўйдек чехра бирла тийра қулбам айлагач равшан,
Менга титратма тушти зарра янглиғ изтироб айлаб.

Кулб ўлтиридо илгим чекиб ёнида ер берди,
Тақаллум бошлади ҳар лафзини дурри хушоб айлаб.

Ки: Эй зори жафокан ошқини менсиз нечуктурсен, —
Мен ўлдум лолу айта олмайн майли жавоб айлаб.

Чинарди шишайи май доғи бир соғар тўла кўйди,
Ичб тутти менга юз навъ ноз осе итоб айлаб.

«Ки эй Мажнун, пари қўрдунг магарим тарки
хуш эттинг,

Тақаллум қил бу соғарин ичб рафъи ҳикоб айлаб».

Ичб, фарёд этиб, туштун аёғига бориб ўзди.

Мени йўқ бодаким, лутфи аниқ масти хароб айлаб.

Алиқим элтайгил васл уйқуси ишрат туни музиди,
Навоийдек нетар то субҳи махшар тарки хоб айлаб.

Жунун водийсига мойил қўрамен рўзи зорини,
Тилармен бир йўли бузмоқ бузилгон рўзгорини.

Фалак бедодидин гарчи мани ҳоқий гўбор ўлдум,
Тилармен, топмағайлар тўтиёғидаги рахмини.

Шак эрмас партави тўшгач уйи ҳам, рахти ҳам куймак,
Чу ғўристон гадойи сезмағай шамъи мазорини.

Демак, қай сори азм этгунг, манга йўқ ихтиёр, охир
Қозо илгига бермишмен инони ихтиёрини.

Тутанди ашқи гулгун, эмди қолмиш зафарнони юз,
Фалак зулми бадал қилди хазон бирла баҳорини.

Дийрим аҳли бирла ёрдин бошимга юз меҳнат,
Не тонг, бошим олиб кетсам қўлоб ўй дурини.

Емон ҳоқимга бағри оғриғай ҳар кимсанки кўргай,
Бағир партоласидин қонга булгонгон узорини.

Ҳаётим бодасидин саргармонмен асуру, эй соқий,
Қадаҳқа захри қотил кўй, доғи дағи эт хужорини.

Жаҳон таркини қилмай чунки тинмоқ мўминки эрматур,
Навоий, қил мени озод ўртаб йўқу борини.

Бегали ҚОСИМОВ,
филология фанлари док-тор.

ган, аризага кетса 20 сўз кетар...

Ҳа, биз тилимизни йўқо-таёган эдик. Энг катта фо-жиа шундаки, буним тавал-лудининг 549 йиллиги муноса-бат билан илмий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманин Уз-бекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси А. Қоимов қисқача кириш сўзи билан оқди. Жумладан, у Қўлбам-лар институтини навоийшуно-сли масалалари бўйича кат-та бир илмий марказ бўлиб қолгани, олимларнинг бу бо-рада фаолият кўрсатишлари зарурлигини таъкидлади. Бу-гунги анжуман аса улуг ижодкор таваллудининг 550 йиллигига бағишланган тад-бирлар деб ҳисобланади.

Сўнгра филология фанла-ри номзодлари М. Ҳамидова «Искандар образининг тал-қинига доир бир мулоҳаза».

Ю. Турсунов «Навоий «Мун-шооти»нинг сўнги таҳрири-даги уч мактуб», Р. Қобуло-ва «Муншоотининг рус тили-га таржимаси» ҳамда илмий ҳодимлар М. Зибеддинова, «Бадойиғул-бидо»даги баъ-зи ғазаллардаги ички қофия-га оид санъатлар ҳақида», М. Рашидова «Наводирул-ниҳоя» девони тавқидий ма-тини яратибга доир айрим мулоҳазалар», аспирант Д. Райхон «Уйғур классик дostonчилигига Навоий «Хамса»нинг таъсири» мав-зуда маъруза қилдилар.

Маърузалар ўзининг ил-мий аҳамиятга эга эканлиги, янги маълумотлар бойлиги билан тингловчиларда қизи-қиш уйғотди. Музокараларда

филология фанлари номзод-лари Э. Аҳмаджонев, Ф. Сулаймонова, Ф. Ганихужа-ев сўзга чиқиб, бугунги маъ-рузалар юзасидан фикр бил-дириш билан бирга навоий-шунослик ишларини келгуси-да муттаасил давом эттириш-га келишди олим эштери.

Бир ҳафта илгари инсти-тутда ўтказилган бу тадбир ягона эмас. Қуни кеча бир гуруҳ навоийшунос олим, шоир ва ёзувчилар яна шу ерда тўпланишди.

Бу тадбирда филология фанлари номзодлари Сунома Ганиева, Қозоқбой Маҳмудов болалар шоири Қуддус Му-хаммадий, шоирлар Маъруф Жалил, Тура Мирзо, Тош-кент педагогика институтини

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

ИНСТИТУТДА
НАВОИЙ ХОНАК

ШУ КУНЛАРДА ишлаб чиқариш корхоналари, олий ва ўрта махсус билим юр-тлари, мактаблар ҳамда мада-ният муассасаларида Ўзбек адабиётининг бобоқалони Алишер Навоий таваллудининг 549 йиллигига бағиш-ланган адабий кечалар бў-либ ўтмоқда. Яқинда ана шундай кечалардан бири Тошкент Давлат медицина институтининг таърифлов бў-лими тингловчилари ишти-рокда ўтказилди. Маъкур тад-бирни уюштиришда институт ўқитувчиси М. Сафаров ва бошқалар фаолият кўрсат-дилар. Кечада адабиётшунос олимлар, ёзувчи ва шоир-лар, хонандалар иштирок эттишди.

Адабиётшунос олим С. Олимов Алишер Навоийнинг адабий мероси, хусусан,

М. НУРМАТОВА,
ТошМТ таърифов бўли-ми талабаси.

ЎЗБЕКИСТОН

Фанлар академиясининг Х. Сулаймо-нов номидаги Қўлбамлар инсти-тутиде буюк ўзбек шои-ри ва мутафаккири Алишер Навоий ҳаёти ва ижодий ме-рсонининг таъкидига бағиш-ланган ҳамда шоир таваллу-дининг 549 йиллиги муноса-бат билан илмий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманин Уз-бекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси А. Қоимов қисқача кириш сўзи билан оқди. Жумладан, у Қўлбам-лар институтини навоийшуно-сли масалалари бўйича кат-та бир илмий марказ бўлиб қолгани, олимларнинг бу бо-рада фаолият кўрсатишлари зарурлигини таъкидлади. Бу-гунги анжуман аса улуг ижодкор таваллудининг 550 йиллигига бағишланган тад-бирлар деб ҳисобланади.

Сўнгра филология фанла-ри номзодлари М. Ҳамидова «Искандар образининг тал-қинига доир бир мулоҳаза».

Ю. Турсунов «Навоий «Мун-шооти»нинг сўнги таҳрири-даги уч мактуб», Р. Қобуло-ва «Муншоотининг рус тили-га таржимаси» ҳамда илмий ҳодимлар М. Зибеддинова, «Бадойиғул-бидо»даги баъ-зи ғазаллардаги ички қофия-га оид санъатлар ҳақида», М. Рашидова «Наводирул-ниҳоя» девони тавқидий ма-тини яратибга доир айрим мулоҳазалар», аспирант Д. Райхон «Уйғур классик дostonчилигига Навоий «Хамса»нинг таъсири» мав-зуда маъруза қилдилар.

Маърузалар ўзининг ил-мий аҳамиятга эга эканлиги, янги маълумотлар бойлиги билан тингловчиларда қизи-қиш уйғотди. Музокараларда

филология фанлари номзод-лари Э. Аҳмаджонев, Ф. Сулаймонова, Ф. Ганихужа-ев сўзга чиқиб, бугунги маъ-рузалар юзасидан фикр бил-дириш билан бирга навоий-шунослик ишларини келгуси-да муттаасил давом эттириш-га келишди олим эштери.

Бир ҳафта илгари инсти-тутда ўтказилган бу тадбир ягона эмас. Қуни кеча бир гуруҳ навоийшунос олим, шоир ва ёзувчилар яна шу ерда тўпланишди.

Бу тадбирда филология фанлари номзодлари Сунома Ганиева, Қозоқбой Маҳмудов болалар шоири Қуддус Му-хаммадий, шоирлар Маъруф Жалил, Тура Мирзо, Тош-кент педагогика институтини

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг касса-ларида соат 11 дан бошлаб сотилмоқда.

МЕҲР-МУҲАББАТ
РАМЗИ

зоми Ганжавий (1141 — 1203) ўз «Хамса»сини ўттиз йилда, Хусрав Деҳлавий (1253—1325) ўн йилдан ор-тироқ муддатда, ўзи аса фа-қат ижодга кетган вақтин ҳи-соба олганда олти ой ичда ёзиб тўлаган. Агар бош-қа ташвиш ва юмушлар шоирнинг қиммати вақтин ўғирлаганида бу муддат янада қисқариши мумкин бў-ларди.

Адабиёт музейининг «Хам-са»га бағишланган экспози-цияси билан танишган томошабин расм А. Перов-нинг «Навоий «Хамса» усти-да ишломда» номи порт-ретиде шоирнинг ижод усти-даги ҳолатининг ғувоҳи бўла-ди. Зотан, суратда жуда маъсулиятли ишга бел бо-галаган, ўзбек адабий тили равшан учун фидойилик кўр-сатган, инсоният истиқболига катта умид билан боққан, ба-дийий сўз ривожига янги бо-лар кашф этган сўз санъат-кори образи тўлақонли акс этган. Худди шундай санъат асарлари бу ерда талғитина. Нумуладан, расмлардан А. Селкин яратган «Нисомий Ганжавий», Д. Исмоиловнинг «Хусрав Деҳлавий» ва А. Кедриннинг «Миниатура у-сулуде» каби мейбўёқда яратилган портретлар ҳам шу ердан жой олган. Бу асар-ларда шарқнинг буюк сўз санъаткорлари образлари мо-ҳирлик билан акс эттирилган.

Витриналарга нигоҳ та-шласак, «Хамса»нинг турли йиллардаги нашрлари кенг ўрин берилганлигининг ғуво-ҳи бўламиз. Бу ерда 1890 йилда тошбосма усулида чоп этилган «Хамса»нинг икки нусхаси бор. Нобъ нашрлар орасида 1947 йилда С. А. Ян-ний томонидан қисқартрил-тайёрланган «Хамса», 1948 йили Москвада А. Дейч ва Л. Пенковский таҳрири о-стида, профессор Е. Бертелс сўзбосини билан чоп этилган китоблар адабиёт ихлосманд-ларида қизиқиш уйғотмоқда. Айниқса, 1958 ва 1960 йил-ларда захматқаш олим Пор-со Шамсиев томонидан то-зилган ҳамда академик Во-ҳид Зокидов кириш сўзи ёз-ган «Хамса» дostonларининг экспозицияда намойишга қў-йилган нашрлари аллақачон-лар адабиёт мухлисларининг маънавий мулкига айланиб қолган. Чунки шоир сўз до-стонларида ҳамсанавий салаф-ларига ижодий ёндошди, асарларига ўзи яшаган тари-хий шароитнинг ўткир муам-моларини мавзу қилиб олди.

Бу ерда биз дostonларга алоҳида-алоҳида ишланган рангли безаклар билан ҳам танишамиз. Бу борда мусав-вирлардан А. Кедрин ва В. Паршин ўзлари таллаган мавзуларига меҳр билан ён-дашганлар. Чунки, «Хай-ратул-абдор» дostonига ба-ғишланган суратда табиат ҳақиқатлари инсон учун эканлиги таъкидланди, турли хил тарихий ҳолатлар ва са-лобий, ҳақий ва мажозий о-бразлар орқали инсондаги энг олий ахлоқий ғазилат-лар улуғланган.

«Фарҳод ва Ширин»га ишланган расмларда Фарҳод сиймосида хуна ва меҳнат-га берилган инсонларва-қайроном, юксак инсоний фа-зилатларга эришган вафодор ошқ, Ширин сиймосида эса феодализм муҳитида зиялган, ҳу-қуқсиз ва лекин бутун та-биати қалби мусавво, боки-

ра қиларнинг умумлашма о-бразларини кўрамин.

«Лайли ва Мажнун» — инсоний изтироблар, ёниқ се-вги фоқиса ҳақидаги ғу-зал кўшиқдир. Бу дostonга ишланган расмда Лайли ва Мажнуннинг севи машаққат-лари, ўша давр ижтимоий иллатлари фой этилгани се-зилиб турилади.

Расмлар йирик фалсафий асар бўлган «Сабъан сайёр» дostonидеги Баҳром Гур ва Дилором образларини ҳамда ундаги етти ривоятнинг фан-тазияга бойлиги, юксак ин-соний ва байналмилал ғояла-рини ҳам нозик илғаб асар руҳига мос расмлар билан бе-заганлар.

«Садди Искандарий» до-стонидеги адолатли, доно раҳбар, вафодор ошқ, қа-длатли дўст, илм-фан аҳли-нинг ғамхўр мухлиси, барча халқларнинг бахт-саодати учун курашувчи мард ва кам-тарин инсон образининг ай-рим характер кирралари бў-ёқларда ўз жилосини топган. Бу экспонатлар адабиёт ва санъат мухлисларида Навоий дostonлари ҳақидаги тушу-нчаларини кенгайтиришда хиз-мат қилмоқда.

Энди экспозициядаги XV — XVI асрларга оид Навоий қўлбамаларида ишланган чарч мушторлар билан бир-галикда хатотилик санъати ҳам тўхталасан. Маълумки, хатотилик, нақшотилик ва тасвирий санъат бодаи ўша даврда Султон Али Машҳа-дий, Мир Али Қилқалам, Мирал Нақшос, Қамолдин Бекзод, Шох Музаффар, Қо-сим Али сингари нодир ис-тедод соҳиблари етишди. Улар яратган ёдгорликлар шу кунларда жаҳон мадания-тининг энг нобъ дурдоналари қатаридан жой олган. Вит-риналардаги Султон Али Машҳадий ва унинг шоғирд-лари томонидан битилган ба-дий хат намуналари шулар жумласидандир.

Бу ерда «Хамса» сюжет-ларига ишланган миниатура санъатининг ғузал намуна-лари ҳам муносоиб ўрин эгалла-ган. Хусусан, «Хайратул-абдор» асос қилиб олинган «Нўшравон мажлиси билан саройда» «Фарҳоднинг Ширин билан учрашуви», «Маж-нун Лайлининг уйида», «Мо-ний Баҳромга Дилоромнинг расмини кўрсатмоқда», «То-жик тахти гадолликка алмаш-тирган шох Искандар хузу-рида» каби миниатуралар кўпчиликлари манзур.

Навоий таваллудининг 525 йиллигига атаб буюролик зардўзлар улкан ғилам тў-кишган. Унда ижодкор сий-моси ўрин олган. Ўнг томон-да Фарҳод ва Ширин, чап томонда Лайли ва Мажнун сиймолари нозик дид билан яратилган. Иккинчи ғиламда сиз шуири Нисомий Ганжа-вий сиймоси тасвирланган. Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хамса» асари сюжетига ишланган таъсирлар киши диққатини ўзига жалб этади. Ғилами озабайжонлик шароитлари-миз жумхуриятимизда ўткази-лган адабиёт ва санъат ку-нлариде музегга тақдим этилган. Бу экспонатлар ҳа-қимизнинг даҳо шоирга бўл-ган меҳр-муҳаббатни рамази-дир.

Б. ВАЛИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қ. Сулаймо-нов номи Қўлбамлар инсти-тутини илмий ҳодими.

Унинг атрофида «Хам